

Η Εκπαίδευση στην Αρχαία Αθήνα

Α1 1^ο ΓΕΛ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ

ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΑΘΗΣ

ΓΕΙΤΟΝΑΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ

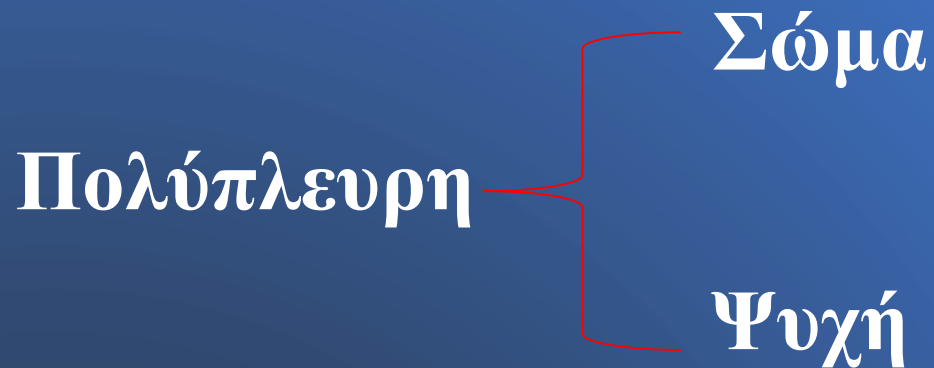
Η εκπαίδευση ήταν ελεύθερη και είχε αφεθεί στην ιδιωτική πρωτοβουλία

Όμως υπήρχαν νόμοι του κράτους που ρύθμιζαν:

- ❖ Ώρες λειτουργίας ιδιωτικών σχολείων
- ❖ Αριθμός μαθητών ανά τμήμα
- ❖ Ηλικία μαθητών
- ❖ Κρατικός έλεγχος στους δασκάλους
- ❖ Δωρεάν μόρφωση στα ορφανά

Χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης στην αρχαία Αθήνα

Ιδεώδες της αγωγής:

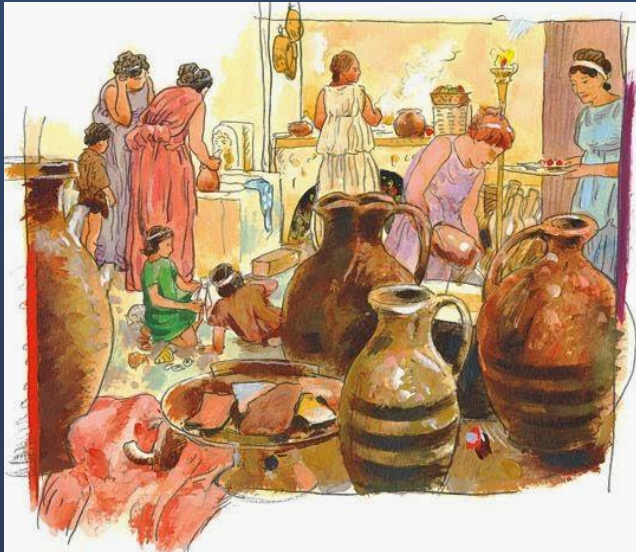
«καλός καγαθός» πολίτης , δηλαδή ν' αποκτήσει
σύμμετρη πνευματική και σωματική ανάπτυξη..

Στάδια εκπαίδευσης

- Το πρώτο στάδιο εκπαίδευσης ήταν της προσχολικής ηλικίας (0 – 7 ετών), στάδιο ανατροφής.
- Το δεύτερο στάδιο ήταν της σχολικής ηλικίας (7 – 14 ετών).
- Το τρίτο στάδιο ήταν της ανώτερης εκπαίδευσης (14 – 18 ετών).

Ηλικία (0 – 7 ετών), στάδιο ανατροφής

Πρώτη εκπαίδευση, αγόρια και κορίτσια μαζί στον Γυναικωνίτη του σπιτιού.

Η μητέρα ή η τροφός τους μάθαιναν το χειρισμό της γλώσσας καθώς και μύθους.

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

- Θορυβώδη: πρώτης παιδικής ηλικίας (ροκάνες, σφυρίχτρες, κουδουνίστρες, κ.α.)
- Παιδαγωγικά: (ψεύτικα ζωάκια, κούκλες αρθρωτές ή όχι, αμαξάκια κ.α.)
- Ρώμης και δεξιοτεχνίας (πεντόβολα, γιο γιο, αστράγαλος, τσέρκι, σβούρα κ.α.)
- Κρυφτό, τυφλόμυγα, κυνηγητό, τόπι κ.α.

Το παιχνίδι στην αρχαία Αθήνα είχε εκπαιδευτική σημασία καθώς διαμόρφωνε το χαρακτήρα, την προσωπικότητα, τις δεξιότητες του ατόμου και καλλιεργούσε την άμιλλα.

Πήλινη κουδουνίστρα.

Πήλινος κόκορας

Πήλινη σβούρα.

Σχολική ηλικία (7 – 14 ετών).

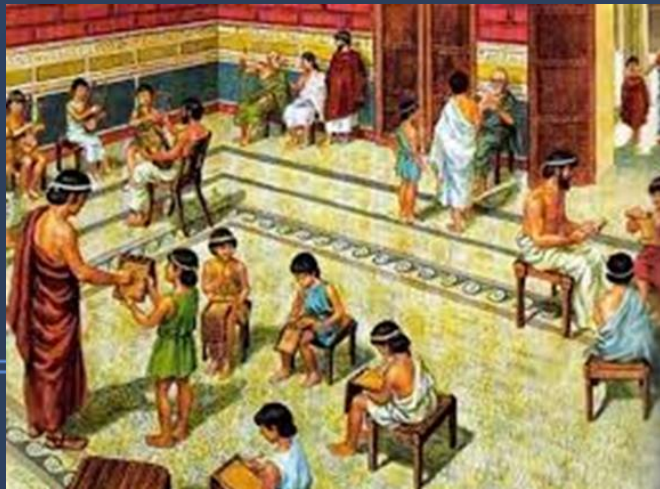
ΑΓΟΡΙΑ

1. Παιδαγωγός: τα πηγαίνει στο σχολείο.

2. Δάσκαλοι
Κιθαριστής

Γραμματιστής

Παιδοτρίβης

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

Συνέχιζαν τη εκπαίδευση μέσα στην οικογένεια, όχι στο σχολείο.

Ασχολούνταν: νοικοκυριό, οικογένεια, επάγγελμα.

Μάθαιναν από τη μητέρα:

Ανάγνωση

Γραφή

Μουσική

Χορό

Οι δάσκαλοι

Γραμματιστής

Από τον γραμματιστή ο μικρός Αθηναίος μάθαινε ανάγνωση, συλλαβισμό, γραφή, καλλιγραφία, ορθογραφία και αριθμητική.

Παιδοτρίβης

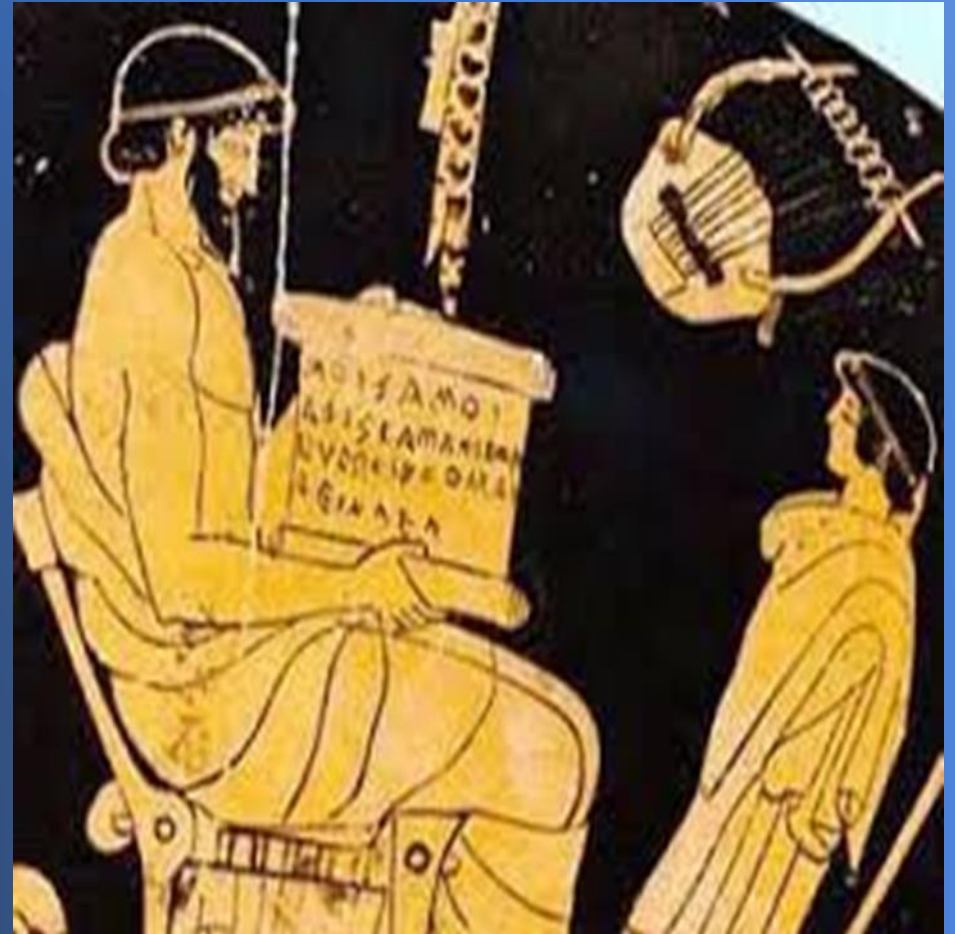
Φρόντιζε τη σωματική εκγύμναση των μαθητών. Οι γυμναστικές ασκήσεις στην Παλαίστρα καλλιεργούσαν το αθλητικό πνεύμα και την άμιλλα, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην ισορροπία δύναμης και χάριτος.

Κιθαριστής

Απαραίτητο στοιχείο για την εκπαιδευτική ολοκλήρωση θεωρούσαν οι Αθηναίοι τη μουσική. Εξασκούσε τον μικρό Αθηναίο στο τραγούδι, τη λύρα, την εκμάθηση και την απαγγελία των ποιημάτων

Ο ρόλος των παιδαγωγών στην αρχαία Αθήνα

Ήταν έμπιστος δούλος που συνόδευε το παιδί στο Διδασκαλείο μέχρι τα δεκαπέντε του χρόνια, κουβαλούσε τα πράγματά του, το πρόσεχε στο δρόμο και στην ανάγκη το τιμωρούσε, παραμένοντας στο σχολείο μέχρι το τέλος των μαθημάτων.

Τρόπος με τον οποίο γίνονταν η διδασκαλία

Η μέθοδος διδασκαλίας την οποία χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι γραμματιστές βασιζόταν στην τεχνική της απομνημόνευσης. Οι μαθητές ήταν υποχρεωμένοι να αποστηθίσουν την αλφάβητο, όχι μόνο με την κανονική σειρά (α, β, γ...) αλλά και με την αντίστροφη (ω, ψ, χ...). Στη συνέχεια προχωρούσαν στην εκμάθηση της ανάγνωσης και της γραφής των συλλαβών και κατέληγαν σε ολόκληρες λέξεις. Με την πάροδο του χρόνου σταδιακά ο μαθητής προέβαινε στην ανάγνωση και κατανόηση κειμένων.

Ο γραμματιστής ήταν αυστηρός και απαιτούσε από τους μικρούς Αθηναίους υπακοή και συμπεριφορά που χαρακτήριζε ενάρετο άνθρωπο αλλά και καλό πολίτη. Συχνά η συμμόρφωση των μικρών μαθητών γινόταν με μη αποδεκτές μεθόδους, όπως απεικονίζεται σε οινόχρηστη της εποχής.

Κύλικας του αγγειογράφου Δούρη.

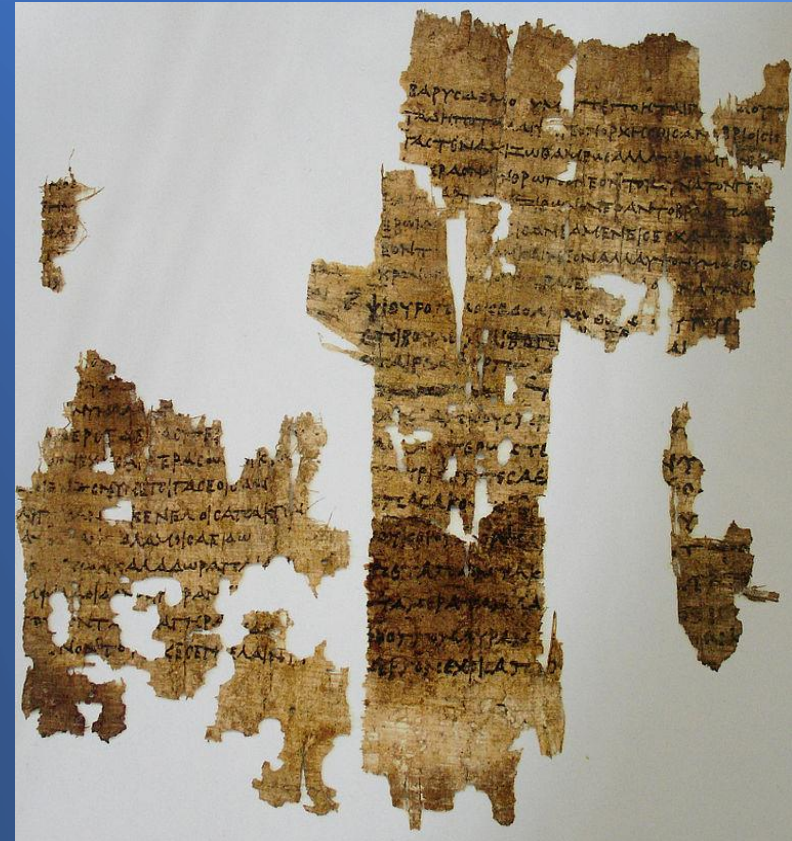

Αριστερά ένας νεαρός αυλοδιδάκαλος δείχνει σ'ένα παιδί πώς παίζουν "δίαιυλο". Στη μέση ένας άλλος νέος "γραμματιστής" διδάσκει γραφή ή διορθώνει με τη γραφίδα του όσα είχε γράψει ο μαθητής στο "γραμματείον" (ή πυξίον). Στα δεξιά κάθεται ο "παιδαγωγός".

Οι γραφικές ύλες στην αρχαία Αθήνα

Κονδύλια γραφής και πέννες

Πάπυρος που βρέθηκε στην αρχαία Αθήνα

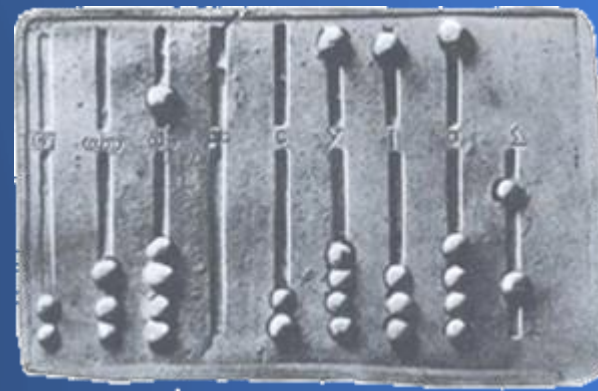
Έγγραφαν

- ❑ σε ξύλινες πλάκες αλειμμένες με κεριά χρησιμοποιώντας μυτερό εργαλείο
- ❑ Σε πάπυρους με μελάνι
- ❑ Χαράζοντας δίσκους με άμμο
- ❑ Σε πλάκες από κεριά

Αριθμητική

- ❑ στην αρχή τα δάκτυλά τους
- ❑ Τον άβακα
- ❑ Αργότερα τον πυθαγόρειο πίνακα

Ανώτερη εκπαίδευση (14 – 18 ετών).

ΔΑΣΚΑΛΟΙ :

Σοφιστές

Φιλόσοφοι

Παιδοκρίτες

- Γεωμετρία
- Φυσική
- Αστρονομία
- Ιατρική
- Τέχνες
- Ρητορική
- Φιλοσοφία

Ειδικοί δάσκαλοι στην τέχνη του πολέμου. Μάθαιναν στους εφήβους να μάχονται σαν οπλίτες και τους ασκούσαν στα όπλα.

ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ

- ∞ Ακαδημία του Πλάτωνα
- ∞ Περιπατητική σχολή του Αριστοτέλη
  - ∞ Ρητορική σχολή του Ισοκράτη
  - ∞ Η σχολή του Επίκουρου
  - ∞ Η Στοά του Ζήνωνα
  - ∞ Η Κυνική σχολή του Αντισθένη
- ∞ Η Μεγαρική σχολή του Ευκλείδη από τα Μέγαρα.

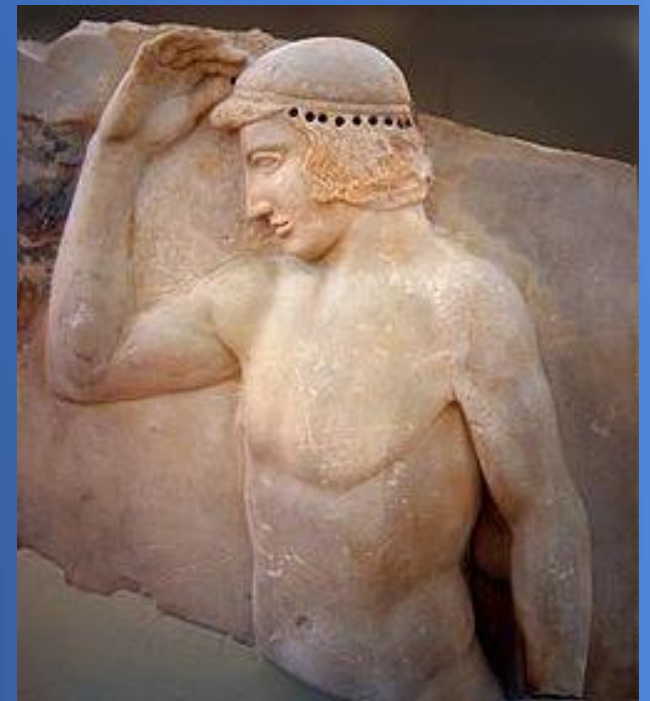

Ενηλικίωση

Η αγωγή των νέων στην Αθήνα κρατούσε ως τα 18 τους χρόνια.

Έδιναν τον «όρκο των εφήβων» και ήταν έτοιμοι με τις γνώσεις που είχαν αποκτήσει να αναλάβουν τα πολιτικά δικαιώματά τους και εντάσσονταν στην στρατιωτική δύναμη της πόλης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ☺ Στην αρχαία Αθήνα δινόταν τεράστια σημασία στην εκπαίδευση και την παιδεία των νέων.
- ☺ Ανεδείκνυε την προσωπικότητα των νέων και δεν τους αντιμετώπιζε ως νούμερα ενός σχολείου.
- ☺ Σκοπός ήταν η απόκτηση του αγαθού και του κάλλους, δηλαδή η ανάπτυξη του πνεύματος και της ψυχής.

ΤΕΛΟΣ

Πηγές:

1. http://archaia-ellada.blogspot.gr/2014/12/blog-post_45.html
2. http://www.ime.gr/chronos/05/gr/culture/index_400.html
3. schoolpress.sch.gr/istoriomnemones/η-εκπαιδευση-στην-αρχαια-αθηνα/
4. BERNARD LEGRAS Πολιτισμός και εκπαίδευση στον αρχαίο ελληνικό κόσμο.
5. <http://www.slideshare.net/irinikel/h-45556152>
6. <http://blogs.sch.gr/kostarida/αρχαία/αρχαία-α΄/2η-ενότητα>
7. <http://www.pedia.gr/edu/histg.html#>

